

Tekenbeten

Bloedwateren door parasiet Babesia

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts) van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal en Jef Laureyns, verbonden aan de universiteit Gent (links), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Teken komen steeds meer voor in Nederland. Sommige teken zijn drager van ziekteverwekkers voor mens en dier. De teken zien er uit als hele kleine spinnetjes die zich uit struiken en overhangende takken laten vallen om zich, vastgeboord in de huid, vol te zuigen met bloed. Tekenen kunnen enkele jaren overleven en hoeven zich in die periode maar drie weken op een gastheer vast te zetten.

De teek zelf is niet ziekmakend, maar het speeksel van de teek kan een aantal ziektekiemen bevatten, zoals *Borrelia*, oftewel de ziekte van Lyme, voor mensen en *Babesia* voor honden, paarden en runderen. In de (sub)tropen komen veel meer tekenziekten voor.

Koorts en donkerrode urine

Enkele jaren geleden had een tekenbesmetting in de nazomer catastrofale gevolgen op een melkveebedrijf in onze praktijk. De veehouder meldde dat enkele dieren sloom waren en dat één koe zeer donkerrode, bijna zwarte urine had. Deze koe had 40 graden koorts en haar melkgift was minimaal. Een mogelijke oorzaak van de donkere roodbruine urine is het slecht functioneren van nieren en blaas. Dit bleek na lichamelijk onderzoek niet het geval. Ook de tweede op-

tie, een overmaat aan uien in het rantsoen, werd uitgesloten. Bloedonderzoek maakte duidelijk waardoor de koeien bloedwaterden: een enorme afbraak van rode bloedcellen door een infectie met de bloedparasiet *Babesia divergens*. Deze protozo wordt via een tekenbeet overgebracht. De periode tussen de tekenbeet en het bloedwateren is normaliter twee weken.

Inmiddels waren op het bedrijf nog veel meer melkkoeien ziek geworden. Negen koeien plasten bloed en alle 21 dieren bleken de parasiet in hun bloed aanwezig te hebben. Via de afdeling tropische ziekten van de faculteit Diergeneeskunde beschikten we gelukkig met spoed over diergeneesmiddelen tegen deze *Babesia*-infectie. Deze middelen zijn niet geregistreerd en niet normaal verkrijgbaar in Nederland.

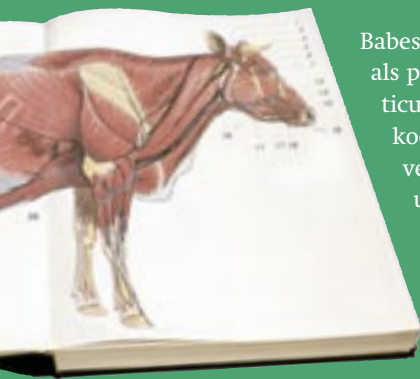
Ondanks de snelle diagnose en het onmiddellijk inzetten van de specifieke middelen zijn vier dieren aan babesiosis doodgegaan. De overige reageerden goed op de injecties. Het bloedwateren was binnen enkele dagen voorbij en de eetlust kwam spoedig terug. Door de terugval naar een zeer laag productieniveau en een langzaam herstel van de bloedar-moede duurde het wel enkele weken voordat de melkproductie weer op een aanvaardbaar peil was.

Het risico op tekenbeten en daarmee op de infectie met *Babesia* wordt kleiner door het terugbrengen van de afrastering en het snoeien van overhangende takken. Vliegenflappen aan het oormerk en de helaas niet meer in Nederland verkrijgbare opgietsmiddelen (pour-on) tegen vliegen op koeien bestrijden de teken zelf.

In het buitenland wordt tegen sommige *Babesia*soorten gevaccineerd.

Toon Meesters, dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie **Babesia divergens**

Babesia divergens is een protozo (éencellig organisme) dat als parasiet via de teken *Ixodes ricinus* of *Dermacentor reticulatus* het rund kan infecteren. Na een (soms lichte) koortsfase ontstaan diarree en sloomheid. De *Babesia* vermenigvuldigt zich in de rode bloedcellen die massaal uit elkaar vallen. De urine wordt heel donkerbruinrood en daarna sterven de dieren vaak snel door bloedar-moede, leverbeschadiging en shock. Direct ingrijpen met specifieke diergeneesmiddelen is van levensbelang. Daarnaast is bestrijding van shock en bloedar-moede noodzakelijk.